

# Educació multicultural

## Objectius

- Formació de criteris d'educació multicultural.
- Reconèixer la multiculturalitat com a possibilitat i tret de les societats modernes.
- Definició dels elements pedagògics i político-socials entorn del fet multicultural.
- Fomentar el reconeixement de la pròpia identitat i de la dels altres.
- Construcció i formació de principis generals per a un pensament tolerant i solidari.

## Temari

### 1. GRUPS ÈTNICS A LA CATALUNYA ACTUAL

1. Població de Catalunya i processos migratoris. Migracions d'Espanya i estrangeres. El futur de les migracions en el marc de la CEE.
2. Presència de cultures no europees a Catalunya. Societat pluricultural i educació. Elements per a una educació multicultural.
3. Grups ètnics: diferències lingüístiques, religioses, culturals. L'escolarització dels nens emigrants i dels nens de diferents grups socials.
4. Marc legal: estat autonòmic i el reconeixement de la diversitat. La Llei d'estrangeria. La LOGSE.
5. Polítiques socials i educatives per a la igualtat i la compensació: institucions i programes d'educació multicultural a Catalunya.

### 2. FONAMENTS DE LA DIVERSITAT I DEL RACISME

1. Bases biològiques de la diversitat: gènere i ètnica.
2. Grup ètnic i construcció de la identitat personal.
3. Evolucionisme cultural i relativisme.
4. Desigualtats sòcio-culturals. Estratificació. Conflicte de classe.
5. Categorització social, prejudicis, xenòfobia
6. Internacionalització de l'economia, crisis i racisme.

### 3. L'EDUCACIÓ MULTICULTURAL

1. Bases per a la formació d'actituds de comprensió, tolerància i solidaritat.
2. L'escola i les cultures minoritàries
3. Funcions bàsiques de l'educació en la desigualtat/igualtat en la reproducció / canvi
4. Efectes optimitzadors i compensadors de l'educació multicultural.
5. La funció de l'escola en contextos multiculturals
6. Possibilitats d'un currículum multicultural a l'escola. Projecte educatiu i projecte curricular de centre.

## **Metodologia**

- a) Lectura: recensió i comentari de textos.
- b) Recull d'informació i d'experiències d'educació multicultural.
- c) Explicacions i comentari del professor/a.
- d) Opinió, comentari i debat sobre reportatges filmats o pel·lícules.
- e) Aproximació i coneixement d'un grup ètnic (treball en grup).
- f) Exposicions a classe de les aportacions fetes pels alumnes.

## **Avaluació**

Es valorarà la participació continuada i activa en els treballs individuals i de grup. L'execució correcta i puntual de les activitats proposades. La implicació personal en la recerca i l'elaboració del treball de síntesi sobre la matèria.

Es faran proves d'alguns temes del programa.

## **Bibliografia**

DIVERSOS AUTORS. Minorias étnicas. Interacción o marginación. Educación para la diversidad. *Cuadernos de Pedagogía*. Monográfico. 196. Oct. 1991.

ALEGRET, J. LL. " Educació intercultural. Un repte per a la nostra escola." a *Jornada de Reflexió: Quatre reptes per a la Nostra Escola*. (taula 3) Consell Escolar de Catalunya. 1990.253.

BUXARRAIS, M.R *et al.* Ètica i escola. El tractament pedagògic de la diferència. Barcelona. Rosa Sensat/ Ed 62, 1990.

- BUXARRAIS, M.R *et al.* L'interculturalisme en el currículum. El racisme. Barcelona: Rosa Sensat, 1991. pàgines. 32-55 i 91-100.
- CABRÉ, A. "El futur de les migracions estrangeres a Catalunya: apunts per a una perspectiva escolar". Perspectiva Escolar núm 147 pàgines 23-27.
- CABRÉ, A. "La població catalana." Catalunya a l'horitzó 2010. Prospectiva mediterrània. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1983. pàgines 53-68.
- DIVERSOS AUTORS. "Les migracions internacionals" pàgines.47-51. "La variable migratòria dins la identitat catalana" pp. 218-222 i 245-253 Catalunya a l'horitzó 2010. Prospectiva mediterrània. Barcelona. Enciclopèdia Catalana. 1993.
- BOTEY, J i altres. "Pluralitat de cultures a l'escola". Perspectiva Escolar 147. pp 2-23.
- CAMILLIERI, C. Antropologia cultural y educación. París. Unesco. 1985
- CIRE, M. "Educar en la diversitat. La presència de cultures no europees a Catalunya". In-fàn-ci-a. 57 pp. 26-29.
- CASTILEJO, J.L. "La educación como acción" en Pedagogía tecnológica. Barcelona. CEAC 1987. pp 31-75.
- FERMOSO, P. (ed) Educación intercultural. La Europa sin fronteras. Madrid. Narcea 1992.
- GALINO, A i ESCRIBANO A. La educación intercultural en el enfoque y desarrollo del currículum. Madrid. Narcea. 1990.
- GIMENO SACRISTAN, J "Currículum y diversidad cultural" a Educación y sociedad 11 pp. 127-154.
- HOMS, O. "La educación multicultural y multiracial en la educación infantil". Infancia. 15 pp 30-32.
- HUSEN, T i OPPER, T. Educación multicultural y multilíngüe. Madrid. Narcea 1984.
- INTERAULA, Butlletí de les Escoles Catalanes de Mestres. n.21-22, 1994
- JORDAN, J. A. L'educació multicultural. Barcelona. CEAC 1992
- La escuela multicultural. Barna. Paidós. 1994
- JULIANO, D. Educación intercultural. Escuela y minorías étnicas. Madrid. EUEDEMA. 1993.
- LEVI-STRAUSS, Claude. Raza y Cultura. Cátedra. Madrid, 1993.
- LIZAMA, L. Niños inmigrantes: vulnerables. Infancia 17 pp 35-39.
- LOPEZ del CASTILLO, LI. "Reforma educativa i normalització lingüística". Perspectiva Escolar 162. pp 7-10.
- LLUCH, X i SALINAS, J. "Reforma curricular i diversidad cultural". Cuadernos de Pedagogía 189 pp 66-67

MOLINA LUQUE, J. Fidel, Sociedad y Educación: Perspectivas interculturales. P.P.U Universitat de Lleida, 1994.

PUIG MORENO G. (coord). Recerca i educació intercultural Actes de la Conferència Europea de St. Feliu de Guixols. Barcelona. Llar del llibre 1992.

SARRAMONA, J. Los programas de inmersión lingüística. Una estrategia de integración cultural en Catalunya. comunicación presentada en el III Congreso de teoría de la Educación. Madrid 1991

SIGUAN, M. El tractament de les llengües a l'escola. Perspectiva Escolar 162. pp. 2-6.

SIGUAN, M. (coord). La escuela y la migración en la Europa de los 90. XV Seminario de "Educación y Lenguas". ICE de la UB/Horsoi Barcelona 1992.

VILA ABADAL i altres. Educació intercultural. P.Escolar. 176. 1993.

TOVIAS, S. I altres. Educació intercultural Guix 184. pp. 4-43.

VAZQUEZ GOMEZ, G. La educación multicultural. Educar 16 pp 7-16.

Interculturalismo: sociedad y educación. Revista de educación. 302.Madrid. MEC 1993